

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

РЕХАБИЛИТАЦИЈА

ИЗБОРНА

III година

ЗДРАВСТВЕНА СТРУКА

Физиотерапевтски техничар

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: РЕХАБИЛИТАЦИЈА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: ФИЗИОТЕРАПЕВТСКИ ТЕХНИЧАР

1.2.2. Струка: здравсѝвена

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Треѝа

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

ИЗБОРЕН

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по наставниот предмет **РЕХАБИЛИТАЦИЈА** (изборен предмет во функција на завршен испит), ученикот стекнува знаења и се оспособува:

- да ги познава основните методи и техники и апарати кои се применуваат во рехабилитационата терапија;
- да подготвува работно место, протетски помагала и пациент за аплицирање на конкретна терапевтска процедура;
- да спроведува рехабилитациона терапија под упатство на доктор;
- да разликува основни карактеристики на рехабилитација кај децата и кај возрасните;
- да ги познава ефектите од примената на одделен вид рехабилитациона постапка;
- да користи медицинска документација за следење и евиденција;
- да воспоставува врска меѓу одделни рехабилитациони терапии на лекување;
- да користи стручна медицинска терминологија.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно совладување на зацртаните цели потребни се предзнаења од наставните предмети анатомија, физиологија, хигиена со здравствено воспитување, масажа, кинезиологија изучувани во претходните години.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. МЕДИЦИНСКА РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ДЕТСКА ВОЗРАСТ	36	<p>Ученикој:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да спроведува превенција од создавање на декубитус и контрактури во зглобовите; - да поставува пациент во положба соодветна за конкретна рехабилитациона процедура; - да мери степен на подвижност на зглобовите, обем и должина на екстремитетите; - да поставува протетските и помошните помагала во одделни фази на процесот на рехабилитацијата; - да ја познава етиологијата и клиничката слика, рехабилитационата постапка и последиците од неправилно изведување на терапијата кај деца со следните заболувања: 	<p>Организирање на дискусија за дејството и значењето на процесот на рехабилитација.</p> <p>Вежби (во парови):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мерење на: должина на екстремитети и степен на подвижност на зглобовите и евидентирање на податоците во формулари за следење и евиденција. - употреба на протетски и помошни ортопедски помагала. - однос пациент(дете) и физиотерапевт. <p>Распоредување на учениците за работа со пациенти со конкретно заболување и давање на упатства за работа.</p> <p>Следење на практичните активности на одделни ученици и увид во евиденцијата на учениците.</p>	<p><i>Физикална терапија</i></p> <p><i>Кинезиотерапија</i></p> <p><i>Рехабилитација</i> - <i>задолжителна програма</i></p> <p><i>Практична настава</i></p>

		<ul style="list-style-type: none"> - церебрална парализа; - plexus brachialis; - трауматски заболувања; - деформитети на рбетот (сколиоза и кифоза); - деформитети на зглобовите на екстремитетите; <p>- да спроведува терапија при згрижување и лекување кај рехабилитација на пациенти во детска возраст со наведените заболувања ординирана од доктор – специјалист по физикална медицина;</p> <p>- да ги евидентира податоците од мерењата и терапевтската процедура во процесот на медицинската рехабилитација;</p> <p>- да познава и применува етички норми во однос со пациент - дете.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Самостојна работа на ученикот</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - следење на пациент - дете во сите фази на рехабилитационата постапка; - запознавање со пациентот (здравствена состојба, терапија за аплицирање); - подготовка на работното место, ортопедските помагала и пациентот (мерење и евиденција на резултатите од мерењето; поставување во состојба соодветна на терапевтската процедура); - аплицирање на физикалната терапија; - спроведување на кинезитерапија; - евидентирање на согледувањата и пишување на извештај; <p>Организирање на презентации и дискусија на тема: Како да бидеме поквалитетни во изведувањето на терапевтската процедура на пациенти – деца.</p>	
--	--	---	--	--

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
<p>2. РЕХАБИЛИТАЦИЈА КАЈ ВОЗРАСНИ</p>	<p>36</p>	<p><i>Ученикои:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да евидентира податоци во соодветни формулари за следење и евиденција на процесот на медицинската рехабилитација кај возрасни лица; - да спроведува превенција од создавање на декубитус и контрактури во зглобовите; - да поставува: <ul style="list-style-type: none"> - пациент во положба соодветна за конкретна рехабилитациона процедура; - протетски и помошни тепомогаала во одделни фази на процесот на рехабилитацијата; 	<p><i>Организирање на дискусија:</i> разликите во процесот на рехабилитација кај деца и возрасни лица.</p> <p><i>Вежби во ѝарови:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - употреба на ортопедски и протетски помагаала; - однос: пациент - физиотерапевт. <p><i>Распоредување</i> на учениците за работа со пациенти со конкретно заболување и давање на упатства за работа.</p> <p><i>Следење</i> на практичните активности на одделни ученици.</p> <p><i>Увид</i> во евиденцијата на учениците.</p> <p><i>Увид</i> во завршните извештаи.</p>	<p><i>Физикална терапија</i></p> <p><i>Рехабилитација - задолжителна програма</i></p> <p><i>Кинезиотерапија</i></p> <p><i>Практична настава</i></p>

	<p>- да ја познава етиологијата и клиничката слика, рехабилитационата постапка и последиците од неправилно изведување на терапијата во сите фази, кај возрасни лица со следните заболувања:</p> <p>травматски (скршеница на долен и горен екстремитет);</p> <p>заболувања на ЦНС (мозочен удар, оштетувања на рбетен мозок, повреда на периферни нерви);</p> <p>васкуларни заболувања на долните екстремитети;</p> <p>- да спроведува терапија (ордигирана од доктор – специјалист по физикална медицина и) при згрижување и лекување кај рехабилитација на возрасни при наведените заболувања;</p> <p>- да ги применува професионалните и етичките норми во текот на рехабилитација.</p>	<p><i>Самостојна работа на ученикот</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - запознавање со пациентот (здравствена состојба, терапија за аплицирање); - подготовка на работното место, ортопедските помагала и пациентот (мерење и евиденција на резултатите од мерењето; поставување во состојба соодветна на терапевтската процедура и спречување на декубитус); - аплицирање на физикалната терапија; - спроведување на кинезитерапијата; - евидентирање на согледувањата и пишување на извештај; - следење на пациентот (возрасен) во сите фази на рехабилитационата постапка. <p>Презентирање на извештаите.</p> <p>Организирање дискусија за размена на искуствата.</p>	
--	--	---	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставната програма по предметот *рехабилитација* (изборна настава, предмет во функција на завршен испит) , наставата се реализира со примена на основните принципи на активната настава и активни форми на учење и поучување.

Активности на ученикот: набљудува, следи, евидентира, планира, подготвува пациент за апликација на соодветна рехабилитациона постапка, поставува протетски помагала, аплицира терапевтска процедура ординирана од доктор – специјалист, мери, објаснува, поставува прашања, известува, дискутира.

Активности на наставникот: планира, организира, демонстрира, објаснува, дава инструкции, поставува прашања, следи и вреднува.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставниот предмет е застапен со 2 часа неделно во две полугодија. Наставата по овој предмет треба да биде во корелација со наставата по предметот практична настава, во сегментот во кој се застапени практични вежби и активности од предметот и наставниот предмет рехабилитација (задолжителен предмет). Наставата се организира комбинирано како стручно-теоретска и практични активности Во наставната програма не е конкретизиран и издвоен бројот на часови наменети за практичните активности. Планирањето и организацијата на овие часови го прави наставникот. Зависно од условите во институцијата во која се реализираат практичните активности (како на пример: присуство на пациенти од определена возраст и конкретна болест) ученикот може да се задолжи во ист период да изведува активности со неколку пациенти со различна возраст или заболувања (и ако во програмата тие подрачја се издвоени). Битно е, секој од учениците да добие можност да го помине процесот на терапевтската процедура на пациенти (деца и возрасни) со посочените заболувања.

4.4. Наставни средства и помагала

Ефикасноста на реализацијата на содржините по наставната програма е условена со користење на компјутер, графоскоп, слики, шеми постери, фантом, отопедски и протетски помагала и други нагледни средства.

За поуспешно совладување на целите на наставната програма се користи соодветна литература, и тоа:

- учебник по наставниот предмет;
- материјали подготвен од страна на наставникот;
- дополнителна литература за наставниците;
- стручна литература од областа на рехабилитацијата;
- кодексот на етика на здравствените работници;
- литература од областа на дидактиката.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши континуирано во текот на целата учебна година, со следење и вреднување на примената на теоретските знаења на ученикот и активностите кои ги реализира во сите фази на рехабилитационата постапка кај пациенти со определена возраст и болест, односот со пациентот и вработените и активностите кои ги пројавува во рамките на работните групи. Оценувањето се изведува согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Покрај условите пропишани со Законот за средно образование, наставникот треба да ги поседува следниве персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да нема говорни мани, да е комуникативен, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновациите во воспитно – образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот ја реализираат кадри со завршени студии по:

- медицина – специјалистички студии по физикална медицина и рехабилитација;
- медицина.

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

Забелешка: на часовите од практичните активности учествува како стручен соработник физиотерапевтски техничар.

6.3. Стандард за простор и опрема

За реализација на предвидените активности во програмата ќе се користи специјализирана училница – кабинет, опремена со наставни средства и помагала согласно Нормативот. Практичните активности се реализираат во соодветни здравствени установи.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА ПРОГРАМАТА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. д-р Велика Лабачевска, Завод за физикална медицина и рехабилитација - Скопје
2. Гордана Донева - Атанасоска, советник во Бирото за развој на образованието - Скопје
3. д-р Јулија Бужаровска, специјалист по физикална медицина и рехабилитација, Неуромедика- Скопје
4. д-р Соња Славковиќ, професор, СМУГС “Д-р Панче Караџозов”, Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по предметот РЕХАБИЛИТАЦИЈА (изборна програма) ја одобри министерот за образование и наука со решение број 114631/2 од 21. 06. 2007 година.